problematice apar însă posibile pentru gând, cu viitorurile anterioare (voi fi plecat sau chiar: voi fi fost plecat)! Ca şi cum românul s-ar referi întruna, în reflecţiile sale, la un plan în care lucrurile stau înaintea gândului gata împlinite, dar ca nişte ispite, încă nealese pentru faptă! Toate acestea domină, fireşte, planul imperativului (fii!). Putinţa substituirii formei proprii a acestui imperativ: „Fă!", „Fie!", prin forma conjunctivului prezent: „Să faci!", „Să fie!", şi apariţia, din această pricină, a unui fel de imperativ perfect: „Să fi fost!", „Să fi făcut!", în sensul de: „Trebuia să fi fost!", ori de: „Trebuia să fi făcut!", descoperă, de asemeni, planul cu totul ipotetic, nepozitiv, în care se realizează sensul tuturor acestor ziceri.

Lucrurile acestea confirmă desigur relativa indeterminare în acţiune şi predominarea speculaţiei asupra posibilului, faţă de întrebarea asupra a ceea ce este de făcut concret în viitor, caractere care ne explică o seamă de aplecări ale firii gânditoare româneşti.

A decide, adică a opta într-o alternativă, a alege înseamnează a te opri asupra uneia dintre posibilităţile formulate disjunctiv cu ajutorul negaţiei (ori laie, ori bălaie) şi a o realiza sau a o dobândi, adică a o coborî, prin faptă,